

**UCHWAŁA NR CXII/1086/2024
RADY MIEJSKIEJ W RADOMIU**

z dnia 25 marca 2024 r.

w sprawie przyjęcia programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową na lata 2024-2030

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3 i art. 92 ust. 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 107) oraz art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz.1249 z późn. zm.¹⁾) Rada Miejska w Radomiu uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Program oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową na lata 2024 – 2030 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Radomia.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem uchwalenia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2024 roku.

§ 4. Traci moc uchwała NR LIII/472/2021 Rady Miejskiej w Radomiu z dnia 22 lutego 2021 r. w sprawie przyjęcia Programu oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie na terenie Gminy Miasta Radomia Radomia na lata 2021 - 2025.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Radomiu

Dariusz Wójcik

¹⁾Dz.U. z 2023 r.: poz. 289, poz. 535, poz. 1606

Program
oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych
dla osób stosujących przemoc domową
na lata 2024 - 2030

Radom 2024

Spis treści

Wstęp

I. PODSTAWA PRAWNA I PROGRAMOWA

II. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

III. CELE PROGRAMU

IV. ADRESACI PROGRAMU

V. ZASADY UCZESTNICTWA W PROGRAMIE

VI. REALIZATORZY PROGRAMU

VII. REALIZACJA DZIAŁAŃ KOREKCYJNO – EDUKACYJNYCH

VIII. ZAKŁADANE REZULTATY

IX. MONITORING I EWALUACJA / SPRAWOZDAWCZOŚĆ

X. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

WSTĘP

Program oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych adresowany do osób stosujących przemoc domowa stanowi część systemu działań ukierunkowanych na przeciwdziałanie przemocy domowej, zmniejszenie jej negatywnych następstw w życiu rodzinnym oraz społecznym. Zadaniem programu jest uzupełnienie różnych form interwencji prawnych i administracyjnych podejmowanych wobec sprawców. Realizacja programu jest zadaniem zleconym samorządowi powiatowemu. Delegację do jego opracowania stanowi art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. 2021, poz. 1249 z późn. zm.). Program ukierunkowany jest na zmianę zachowań i postaw osób stosujących przemoc domową, a w konsekwencji na redukcję ryzyka kontynuowania stosowania przez te osoby przemocy oraz zwiększenie ich możliwości do samokontroli agresywnych zachowań i do konstruktywnego współżycia w rodzinie.

Program oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową na terenie Gminy Miasta Radomia jest realizowany od 2013 roku. Podejmowane działania przyczyniły się do faktycznej zmiany postaw i zachowań osób stosujących przemoc domową, a w konsekwencji do powstrzymania i zakończenia przemocy oraz zwiększenia poczucia odpowiedzialności sprawców za własne czyny, ich zdolności do samokontroli agresywnych zachowań i konstruktywnego współżycia. Program przyczynił się również do wzmocnienia współpracy i komunikacji pomiędzy instytucjami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej. Oddziaływania korekcyjno – edukacyjne są zatem niezbędne w podejmowaniu działań, mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej oraz zmniejszenie jej negatywnych następstw w życiu rodzinnym oraz społecznym. Wskazane więc jest dalsze podejmowanie tego typu działań. Dlatego też opracowany został Program oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową na lata 2024 – 2030, zgodnego z obowiązującymi przepisami prawa.

I. PODSTAWA PRAWNA I PROGRAMOWA

Program jest spójny z założeniami ustawodawstwa krajowego oraz strategicznymi dokumentami o charakterze lokalnym. Podstawą prawną programu jest:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.),
2. Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie wzoru zaświadczenia o zgłoszeniu się do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wzoru zaświadczenia o ukończeniu tych programów, a także wzorów pouczeń w związku z uczestnictwem osób stosujących przemoc domową w tych programach (Dz.U. 2023 r. poz. 1164),
3. Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (Dz.U. 2023 r. poz.1163),
4. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.),
5. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 17 z późn.zm),
6. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny wykonawczy (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 127 z późn. zm.),
7. Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1550 z późn. zm.),
8. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 37 z późn. zm.),

Program jest spójny z zapisami następujących dokumentów programowych:

1. Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030 przyjętym Uchwałą nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 roku, (M. P. z 2023 r. poz.1232).

II. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Program oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy domowej stanowi integralną część systemu przeciwdziałania przemocy domowej, jaki funkcjonuje na terenie Gminy Miasta Radomia. Wszelkiego rodzaju działania zaplanowane w programie wobec sprawcy są podporządkowane przede wszystkim zasadzie ochrony bezpieczeństwa, autonomii i dobra osób krzywdzonych przez osobę stosującą przemoc. Oddziaływania korekcyjno – edukacyjne przyczyniają się do faktycznej zmiany postaw i zachowań osób stosujących przemoc domową, a w konsekwencji powstrzymania i zakończenia przemocy oraz zwiększenia poczucia odpowiedzialności sprawców za własne czyny, ich zdolności do samokontroli agresywnych zachowań i konstruktywnego współżycia. Program przyczyni się również do wzmocnienia współpracy i komunikacji pomiędzy instytucjami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej. Praca ze sprawcami opiera się na następujących założeniach:

1. podstawą wszelkich działań wobec osób stosujących przemoc domową jest bezpieczeństwo i dobro osób doznających przemocy,
2. przemoc domowa jest wyuczonym zachowaniem, które przynosi zyski i straty dla sprawcy,
3. przemoc domowa jest tolerowana i wzmocniania przez postawy i poglądy wielu ludzi, często zakorzeniona jest we wzorach postępowania przekazywanych z pokolenia na pokolenie,
4. przemoc domowa jest szkodliwym nadużywaniem siły i władzy oraz dążenia do kontrolowania współmałżonka/partnera, dziecka lub sytuacji rodzinnej,
5. można nauczyć się nie stosowania przemocy, nigdy nie należy godzić się na przemoc i rezygnować z jej powstrzymania,
6. stosowanie przemocy w żadnym przypadku nie może być usprawiedliwione stwierdzeniem, że było skutkiem prowokacji ze strony ofiary,
7. funkcjonują stereotypy kulturowe i obyczajowe związane z przemocą, a odnoszące się do płci, rasy, orientacji seksualnej, które usprawiedliwiają dyskryminację jednostek i grup społecznych,
8. stosowanie przemocy domowej jest wyborem, za który sprawca ponosi

odpowiedzialność moralną i prawną.

Podstawowym założeniem programu jest to, że przemoc jest zachowaniem nieakceptowanym, którego nic nie usprawiedliwia. Działania edukacyjne i korygujące przekonania sprawcy przemocy na trwałe zmieniają jego świadomość w odniesieniu do zjawiska przemocy oraz jej skutków fizycznych, psychologicznych i prawnych. Systematyczne edukowanie na temat konsekwencji prawnych stosowanej przemocy oraz modelowanie stylu myślenia sprawcy są szczególnie skuteczne w powstrzymaniu sprawcy przed przemocą. Stosowanie odpowiednich oddziaływań edukacyjnych i korekcyjnych wobec sprawców pozwala na redukcję agresji, kształtowanie umiejętności komunikacji, relacji partnerstwa i szacunku wobec bliskich oraz radzenia sobie z własną złością i agresją.

III. CELE PROGRAMU

Cel główny programu:

Powstrzymanie sprawców i zakończenie przemocy domowej.

Cele szczegółowe programu:

1. zmiana przekonań odbiorców programów korekcyjno-edukacyjnych dotyczących stosowania przemocy domowej,
2. powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy
3. rozwijanie umiejętności samokontroli i współżycia, w tym bardziej efektywne radzenie sobie z emocjami, w tym złością lub poczuciem krzywdy w sytuacjach trudnych,
4. zmniejszenie przez uczestników programu skali zachowań opartych na sile i przemocy,
5. wzrost świadomości na temat zjawiska przemocy domowej i konsekwencji jej stosowania,
6. poszerzenie katalogu zachowań osób stosujących przemoc domową o zachowania alternatywne do krzywdzących w celu budowania relacji interpersonalnych opartych na poszanowaniu domowników i postawie partnerskiej,

7. kształtowanie umiejętności w zakresie wychowania dzieci bez użycia przemocy domowej,
8. uznanie przez osobę stosującą przemoc domową swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy,
9. uzyskanie informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych.

IV. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami programu są osoby dorosłe, które identyfikują się z problemem przemocy domowej, wykazują motywację do terapii oraz:

1. osoby skazane za czyny związane ze stosowaniem przemocy w rodzinie, odbywające karę pozbawienia wolności albo osoby, wobec których sąd warunkowo zawiesił wykonywanie kary, zobowiązując je do uczestnictwa w programie korekcyjno – edukacyjnym,
2. osoby stosujące przemoc domową uzależnione od alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych po zakończonym programie psychoterapii uzależnień,
3. osoby, które zostały zgłoszone do uczestnictwa w programie korekcyjno – edukacyjnym przez Zespół Interdyscyplinarny Gminy Miasta Radomia.

V. ZASADY UCZESTNICTWA W PROGRAMIE

Szczegółowe zasady uczestnictwa w programie zostaną opracowane przez osoby prowadzące działania. Przygotowując zasady uczestnictwa prowadzący zobowiązany jest uwzględnić poniższe wskazówki:

1. zasady zostaną spisane w formie dokumentu opisanego przez uczestników,
2. zasady powinny zawierać w szczególności:
 - formalne wymogi dotyczące systematycznej obecności na zajęciach,
 - obowiązek bezpiecznego i zgodnego z zasadami współżycia społecznego zachowania w trakcie uczestnictwa w zajęciach,
 - zobowiązania się do powstrzymania się od przemocowych zachowań i postaw w kontaktach z członkami rodziny i z innymi ludźmi,

- wymóg uznania osobistej odpowiedzialności za fakt stosowania przemocy w rodzinie,
- 3. w przypadku osób, których uczestnictwo związane jest z decyzjami sądu ograniczającymi wolność oraz skierowaniami do udziału przez Zespół Interdyscyplinarny Gminy Miasta Radomia, a uchylającymi się od udziału w zajęciach, należy niezwłocznie poinformować sąd i zastosować sankcje za uchylanie się od udziału w programie,
- 4. fakt zgłoszenia się, uczestnictwa oraz ukończenia programu oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc domową winien być potwierdzony zaświadczeniami, zgodnymi z obowiązującymi wzorami i terminami ich dostarczenia grupie diagnostyczno – pomocowej,
- 5. w zasadach należy zawrzeć zobowiązanie do powstrzymania się od spożywania alkoholu i zażywania narkotyków, innych środków odurzających, substancji psychoaktywnych albo środków zastępczych.

VI. REALIZATORZY I PARTNERZY PROGRAMU

Realizatorem programu oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy domowej jest Urząd Miejski w Radomiu jako organ administrujący, kontrolujący i monitorujący program. Partnerami programu są:

1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Radomiu,
2. Komenda Miejska Policji w Radomiu,
3. Prokuratury Rejonowe Radom - Wschód i Radom - Zachód w Radomiu,
4. Sąd Rejonowy w Radomiu,
5. Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonujące Orzeczenia w Sprawach Karnych,
6. Areszt Śledczy w Radomiu,
7. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
8. Organizacje pozarządowe.

Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową mogą prowadzić osoby:

- 1) posiadające wykształcenie wyższe na kierunku praca socjalna, pedagogika, pedagogika specjalna, nauki o rodzinie, politologia, politologia i nauki społeczne w zakresie pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej, resocjalizacji lub pracy socjalnej lub
- 2) posiadające tytuł zawodowy magistra na kierunku:
 - a) psychologia, praca socjalna, pedagogika, pedagogika specjalna, nauki o rodzinie, politologia, politologia i nauki społeczne w zakresie pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej, resocjalizacji lub pracy socjalnej lub
 - b) innym, uzupełnionym studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, pedagogiki lub resocjalizacji, lub
- 3) będące terapeutami lub psychoterapeutami;
- 4) posiadające udokumentowany co najmniej 3-letni staż pracy w instytucjach lub innych podmiotach realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej;
- 5) posiadające zaświadczenie o ukończeniu szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w wymiarze co najmniej 100 godzin, w tym w wymiarze 50 godzin w zakresie pracy z osobami stosującymi przemoc domową.

Osoby prowadzące oddziaływania korekcyjno-edukacyjne wobec osób stosujących przemoc domową, które nie spełniają wymogów dotyczących kwalifikacji, mogą prowadzić programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową do czasu uzupełnienia tych kwalifikacji, jednak nie dłużej niż przez okres 2 lat, tj. Do dnia 22.06.2025 roku.

VII. REALIZACJA DZIAŁAŃ KOREKCYJNO – EDUKACYJNYCH

Programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową prowadzi się w formie spotkań indywidualnych lub grupowych, tj. od 10 do 15 osób. W szczególnie uzasadnionych przypadkach programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową mogą być prowadzone z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej umożliwiającym porozumiewanie się na odległość. W przypadku realizacji programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową w tym samym miejscu, w którym udziela się pomocy i wsparcia osobom doświadczającym przemocy domowej,

należy zadbać o bezpieczeństwo osób doznających przemocy domowej.

Realizacja programu odbywać będzie się w systemie zamkniętym, nie przewiduje się dołączania w trakcie realizacji edycji nowych osób. Można natomiast tworzyć nowe grupy rozpoczynające program od początku, co umożliwi całoroczną dostępność do programu osobom stosującym przemoc w rodzinie. Łączny czas programu obejmować będzie nie mniej niż 60 – 120 godzin zajęć. Zawartość merytoryczna programu koncentruje się wokół następujących elementów:

1. edukacja – dostarczanie uczestnikom informacji, które pomogą im zrozumieć dynamikę przemocy w kontekście procesów uczenia się społeczno – kulturowego i socjalizacji w roli męskiej. Edukacja konfrontuje wszystkie przekonania i postawy, przy pomocy których sprawcy usprawiedliwiają stosowanie przemocy. Uczestnicy uczą się w jaki sposób ich zachowanie krzywdząco wpływa na domowników i na ich wzajemne relacje, przygotowują się do wzięcia pełnej odpowiedzialności moralnej i psychologicznej za swoje czyny, a także do rozpoczęcia pozytywnych zmian w ich relacjach osobistych,
2. rozpoznawanie i zmiana systemu przekonań i postaw osobistych – program tworzy okazję do badania osobistego systemu przekonań, postaw i nastawień emocjonalnych, które inicjują i wzmacniają stosowanie przez nich przemocy. Podczas zajęć promuje się postawy i wartości, które stanowią konstruktywną alternatywę wobec postaw wspierających przemoc,
3. zmiany behawioralno – poznawcze – uczestnicy, którzy zaczną angażować się w proces zmiany postaw i zachowań otrzymują możliwość ćwiczenia nowych i konstruktywnych form myślenia oraz reagowania, służących kontroli nad szkodliwymi zachowaniami oraz sprzyjających odpowiedzialnemu podejmowaniu decyzji w sytuacjach konfliktowych i utrzymywaniu egalitarnych relacji międzyludzkich bez przemocy. Szczegółowa zawartość merytoryczna programu zostanie przygotowana przez prowadzącego zajęcia grupowe.

Praca indywidualna z uczestnikiem programu:

Formy pracy: wywiady, kwestionariusze, analiza zgromadzonej dokumentacji pod kątem:

- rzeczywistych okoliczności skierowania do programu,
- określenia czy uczestnik programu aktualnie stosuje przemoc,
- określenia najgroźniejszych i typowych form oraz okoliczności stosowania zachowań przemocowych,
- aktualnej sytuacji rodzinnej i zawodowej,
- cech osobistych istotnych dla pracy korekcyjnej.

Praca grupowa z uczestnikami programu

Formy pracy:

- mini wykłady (wyrażona w dostępny sposób wiedza psychologiczna o mechanizmach przemocy),
- projekcje filmów – praca na przykładowych, zobrazowanych w sytuacjach z wykorzystaniem filmów o charakterze edukacyjnym, fabularnym,
- praca analityczna – w ramach zajęć indywidualnych i grupowych analizowanie mechanizmów własnych zachowań,
- warsztaty konkretnych umiejętności,
- indywidualne spotkania terapeutyczne,
- „zadania domowe” – poddanie uczestnikom do przemyślenia i przeanalizowania zagadnień.

VIII. ZAKŁADANE REZULTATY

1. Uzyskanie wiedzy na temat zjawiska oraz skutków przemocy domowej.
2. Wzrost kompetencji uczestników programu w zakresie konstruktywnego radzenia sobie ze złością.
3. Uświadomienie osobom stosującym przemoc odpowiedzialności za własne zachowania przemocowe wobec domowników.
4. Wzrost kompetencji uczestników programu w zakresie konstruktywnego rozwiązywania konfliktów w związku i rodzinie.
5. Nabycie wiedzy na temat skutków prawnych, psychologicznych i społecznych

stosowania przemocy domowej.

6. Wzrost poczucia bezpieczeństwa partnerki/rodziny sprawcy, wzrost kompetencji osób w zakresie podejmowania działań zaradczych i interwencyjnych.

IX. MONITORING I EWALUACJA/SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Program oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych adresowany do osób stosujących przemoc domową podlegać będzie monitoringowi oraz ewaluacji. System monitorowania zachowań związanych z przemocą u osób uczestniczących w programie realizowany będzie w trakcie trwania programu oraz do 3 lat po jego zakończeniu. W procesie oceny efektów programu biorą udział instytucje i organizacje realizujące program, które w tym zakresie zobowiązane są do współpracy z instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej. System monitorowania polega na weryfikowaniu efektów programu oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych, uzyskaniu informacji o zachowaniu uczestników programu wobec domowników w szczególności poprzez:

- obecność i aktywność uczestników programu,
- kontakt realizatorów/prowadzących z osobami wobec, których uczestnicy programu stosowali przemoc,
- współpracę instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej celem zdobycia i wymiany informacji na temat uczestnika, monitorowania jego rzeczywistego funkcjonowania w środowisku w relacjach partnerskich, rodzicielskich i społecznych.

Uzyskane wyniki wykorzystane będą w pracach nad doskonaleniem i upowszechnieniem oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych.

X. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Opracowanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową należy do zadań w zakresie administracji rządowej realizowanych przez

powiat. Środki na realizację i obsługę tego zadania zapewnia budżet państwa. W związku z tym, planowanie wydatków następuje na poziomie gminy rokrocznie a realizacja programu uzależniona jest od wysokości środków przekazanych z budżetu państwa na ten cel. Przewiduje się możliwość modyfikacji zaplanowanych działań, terminu ich realizacji oraz źródeł finansowania w celu zwiększenia efektywności założeń programu.